

Emor – Szolgálati szabályzat

Emor Hetiszakasz tartalma אמר

Szakaszunk – Emor (3Mózes 21:1-24:23.) – a kohániták „szolgálati szabályzatát” írja elő, majd részletezi kik azok a kohániták, akik a szolgálatot teljesítik és milyen testi hibák által válnak erre alkalmatlanná. Ehhez kapcsolódóan az áldozati rend bizonyos elemeit szabályozza az Írás; meghatározza mitől válik alkalmatlanná egy állat az áldozatként történő felhasználásra. Végezetül a szakasz Izrael ünnepeit sorolja fel, elsőként a szombatot – ami a legfontosabb ünnep – majd Peszáchtól kezdve Szukkotig a többi ünnepet és azok főbb jellemzőit ismerteti. A fejezet – egy megtörtént, sajnálatos eset kapcsán – az istenkáromlás büntetésének leírásával fejeződik be.

A hetiszakasz azokkal a különleges törvényekkel kezdődik, amelyek a **kohánitákra** („papok”), a **Kohén Gádolra** („főpap”) és a **Szentélybeli** szolgálatra vonatkoznak: egy **kohénnek** például nem szabad rituálisan tisztátalanná válnia azáltal, hogy halottat érint kivéve, ha egy közeli rokonáról van szó. Egy **kohén** nem vehet feleségül elvált, vagy kicsapongó múltjáról hírhedt nőt; egy **Kohén Gádol** pedig csakis szűzet vehet el. Testi fogyatékos **kohanita** nem teljesíthet szolgálatot a Szentélyben, amiképpen testi hibás állatot sem lehet áldozatként felajánlani. – **3Mózes 21., 22:17–25.**

A **Tóra** különböző tisztátalanságokat sorol fel, és részletezi a tisztátalanná vált ember törvényét. A tisztátalan embernek tilos áldozati húst fogyasztania egészen az azt követő estig, hogy megtisztult a rituális fürdőben. Csak **kohanita** illetve közvetlen családja ehetnek az áldozati húsból. Az a **kohanita** lány, aki nem **kohénnel** házasodik, többet nem fogyaszthatja a kohénoknak járó szent eledeleket. Az újszülött borjút, bárányt vagy gödölyét hét napig nem lehet elszakítani az anyjától; állatot nem szabad a kölykével egy napon levágni. – **3Mózes 22.**

A hetiszakasz második része a zsidó naptár ünnepeit sorolja fel: a **peszáchi** áldozathozatal **niszán 14-én**; a **niszán 15-én** kezdődő **Peszách** hétnapos ünnepe; az első árpaaratásból hozott **omer-áldozat Peszách második napján**, és az e napon kezdődő **49 napos Omer-számlálás**, amely az **50-edik napon Sávuot**, a **Tóraadás** ünnepének napján éri el csúcspontját; „**emlékeztető harsonamegszólaltatás**” **tisré 1-én Újévkor**; ünnepélyes **böjtnap tisré 10-én Jom Kipurkor**; és a **tisré 15-én** kezdődő **Szukkot**, a **Sátrak Ünnepe**, amelynek során hét napig sátorban kell laknunk, és naponta meg kell lengetnünk a „**négy fajtát**”, az ünnepi csokrot. – **3Mózes 23.**

A hetiszakasz végén szó esik egy esetről, amikor egy férfit kivégeztek, mert káromolta az **Örökkévalót**; a gyilkosság büntetéséről (**halál**); a büntetésről, amely azért jár, ha valaki megsebesíti embertársát, vagy elpusztítja a jószágát (**pénzbeli kártérítés**). – **3Mózes 24.**

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Glitzenstein rabbi: A kohénok szabályai

Hetiszakaszunk a **kohének** tisztátalansági tilalmaival kezdődik. A **kohéneknek**, akik az isten szolgálatára kiválasztott emberek, és a Szentélyben dolgoznak – tilos megérinteni halottakat, vagy olyan helyiségben tartózkodniuk, ahol halott van. Ez a tilalom így van leírva a tórában: „**És szólt az Örökkévaló Mózeshez: Szólj a papokhoz, Áron fiaihoz és mondd nekik: Holttesttel ne tisztátalanítsa meg magát népe között.**” Abból, hogy „**szólj a papokhoz, Áron fiaihoz és mondd nekik**” a **bölcsek** arra következtettek, hogy ez a tilalom nem csak a **kohénekre** vonatkozik, hogy magukat óvják a **tisztátalanságtól**, hanem a fiaikat is védjék és tanítsák meg rá, hogy ne legyenek tisztátalanok.

Mindenkinek kötelessége, hogy hasson a környezetére. Kötelessége, hogy fejlődjön és előre haladjon, amennyire tőle telik. Amikor pedig gyermeket hoz a világa, ez a kötelesség új tartalommal telik meg. Ez a zsidóság tovább hagyományozása. Az embernek gondoskodnia kell a gyermekéről, a szükségleteit kielégíteni, és ellátni az egészséges élethez nélkülözhetetlen dolgokkal.

A **Tóra csak három alkalommal mondja**, hogy a tilalmat a fiúknak és másoknak is adják tovább, és tanítsanak róla. **Ez a három a kohének tisztátalansága, a vérevés tilalma és a csúszómászók megevésének tilalma.**

A nevelés és az oktatás egyáltalán nem könnyű feladat. Kihívásokkal teli. Nehézségekkel teli. Mindenki, aki hatással van a környezetére, vagy gyermeket nevel, vagy önmagát akarja jobbra tenni, bizony időről időre elgyengül. Úgy érzi, feladja. Néha túl nehéznek tűnik a feladat. Megvalósíthatatlan. Már megpróbálni sem érdemes újra. Az ilyen elgyengülés három esetben lepheti meg az embert. Éppen ezeket a helyzeteket jelképezi a három tilalom. Azok, melyek felhívják a figyelmet a nevelés fontosságára, és köteleznek, hogy továbbadjuk tudásunkat, fejlődjünk és másokat fejlesszünk.

Az első ilyen helyzet, amikor valaki mélyponton van. Az élete csak durva és alacsony rendű dolgok körül forog. Elveszítettnek és kilátástalannak tűnik fel minden, ebben az állapotban úgy látszik, nincs kiút. Erre példa a csúszómászók evésének tilalma. Azok amúgy is olyan undorítóak, hogy emberi természeténél fogva senki nem akarná megenni őket. Amikor Isten megtiltja, hogy együk őket, arra emlékeztet, hogy a nevelésnek és oktatásnak mindig van értelme, még az olyan ember is, akinek ezt az alapvetést meg kell tiltani, aki a mélyponton van, még ő is tanítható, nevelhető és képes a fejlődésre, haladásra.

A második helyzet, amikor az embernek valami tevékenység a szokásává vált már. Rutinszerűen csinálja. Része a mindennapjainak. Szinte nem is tud nélküle élni. Ez olyasminek tűnhet, ami megváltoztathatatlan. Kár a gőzért. Erre példa a vérivás. Abban az időben a vérivás teljesen hétköznapi és normális jelenség volt. Azért, mert úgy gondolták, ha az étel az emberben úgyis vérré válik, és így marad életben, akkor érdemes egyenesen a vért elfogyasztania, és egészséges lesz. Ahogy a világon mindenki akkoriban, a zsidó nép is ismerte a vérivás szokását. A vérivás tilalmában is megemlíti Isten a nevelés és oktatás jelentőségét, jelezve, hogy a reménytelennek tűnő helyzetekben is lehet változást, javulást elérni, fejlődni.

Harmadik, amikor az embernek valami természetfeletti szeretnénk megmutatni. A hitet, a misztikát, és ehhez hasonlókat. Olyasmit, ami emberi ésszel nem igazán felfogható. Az ilyen dolgok megtanítása lehetetlennek tűnik olyan emberek esetében, akik mindent logikusan meg akarnak érteni. Erre példa a **kohének tisztátalansága**. A tisztaság és tisztátalanság fogalmai nem ésszel felérhetők. A tisztátalan ember ugyanolyan, mint egy átlagos ember, ugyanolyan, mint előtte volt. Nem változott meg sem külsőleg, sem belsőleg. Ugyanez van a tisztasággal. A rituális fürdő – a tisztaság elérésének egyetlen útja – nem tisztítja meg az ember testét. Néha épp ellenkezőleg. Ezért Isten a **kohének** tisztaságával kapcsolatban is felhívja figyelmüket a nevelésre és hogy adják tovább másoknak az ismereteiket – hogy megmutassa, őket is lehet javítani, nevelni és mindenki juthat előrébb. Mert minden lehet még jobb. Nincs veszett ügy. Amíg a gyertya ég, lehet javítani.

Gut Sábesz

Rabbi Jonatan Sacks: Az idő kettősége

A hely és a személy szentsége mellett ott van az idő szentsége is, amit a hetiszakasz Emor az ünnepek és szent napok megtévesztően egyszerű felsorolásában mutat be (3Mózes 23:1-44).

Az idő óriási szerepet játszik a judaizmusban. Az első dolog, amit Isten szentnek nyilvánított, a nap volt: Sábát, a teremtés befejezésekor. Az első **micva**, amelyet a zsidó nép egészének adtak a kivonulás előtt, az a parancs volt, hogy szenteljék meg az időt, a zsidó naptár meghatározásával és alkalmazásával (**2Mózes 12:1-2**). A próféták voltak az első emberek a történelemben, akik **Istent** látták a történelemben, magát az időt az Isteni-emberi találkozás színterének tekintve. Gyakorlatilag minden más vallás és civilizáció előtte és azóta is azonosította Istent, a valóságot és az igazságot az időtlenséggel.

Isaiah Berlin Alexander Herzen-t idézte, aki azt mondta a szlávokról, hogy nekik nincs történelmük, csak földrajzuk. A zsidóknak, mondta, éppen fordítva volt: sok történelemmel, de túl kevés földrajzzal rendelkeztek. Sok idő, de kevés tér.

Az idő tehát a **judaizmusban** a lelki élet lényeges közege. Van azonban a zsidó időszemléletnek egy olyan vonása, amely a kelleténél kevesebb figyelmet kapott: a kettősség, amely az egész időszerkezetet áthatja.

Vegyük például a naptár egészét. A kereszténység naptári naptárat használ, az iszlám holdtári naptárat. A judaizmus mindkettőt használja. Az időt mind a Hold havi ciklusa, mind a Nap évszakos ciklusa alapján számoljuk.

Aztán vegyük a napot. A napoknak általában van egy azonosítható kezdete, akár alkonyatkor, akár hajnalban, vagy - mint nyugaton - valahol a kettő között. Naptári szempontból a zsidó nap alkonyatkor kezdődik („**És lett este és lett reggel, egy nap**”). De ha megnézzük az imák szerkezetét - az **Ábrahám** által bevezetett reggeli ima, az **Izsák** által bevezetett délutáni, a **Jákob** által bevezetett esti -, akkor van olyan értelemben, hogy a nap istentisztelete reggel kezdődik, nem pedig előző este.

Az éveknek is általában van egy fix kezdete - az „**új év**”. A judaizmusban a **Misna** (**Ros Hásáná 1:1**) szerint nem kevesebb, mint **négy „új év”** van. Az első az **Ellul** az állatok tizedének új éve. **Svat tizenötödik napja** (vagy **Bét Sámmai szerint Svat első napja**) a **fák új éve**. Ezek konkrét és mellékes dátumok, de a másik kettő sokkal alapvetőbb.

A Tóra szerint az év első hónapja a Nissan. Ez volt az a nap, amikor a föld az özönvíz után kiszáradt (**1Mózes 8:13**). Ez volt az a nap, amikor az **izraeliták** népként megkap

Rabbi Jonatan Sacks: Az idő kettősége

ták az első parancsot (**2Mózes 12:2**). Egy évvel később ez volt a **sátor felszentelésének** és a **papok szolgálatának** a napja (**2Mózes 40:2**). Az általunk **újévnek** nevezett ünnep, **Ros Hásáná** azonban **hat hónappal későbbre** esik.

Maga a szent idő kétféle formában jelenik meg, ahogyan azt az **Emor** világossá teszi. Van a **sábát** és vannak az **ünnepek**, és a kettő külön-külön van meghirdetve. A **sábátot Isten** az idők kezdetén szentelte meg minden időkre. Az ünnepeket a zsidó nép szentelte meg, akinek a naptár meghatározásának hatalmát és felelősségét adták.

Ezért van különbség az áldásokban, amelyeket mondunk. **Sábátkor Istent dicsőítjük**, aki „**megszenteli a sábátot**”. Az **ünnepeken Istent dicsérjük**, aki megszenteli „**Izraelt és a szent időket**” - vagyis **Isten** az, aki **megszenteli Izraelt**, de **Izrael** az, aki megszenteli a szent időket, meghatározva, hogy mely napokra esnek az ünnepek.

Még az ünnepeken belül is kettős ciklus van. Az egyiket a három zárándokünnep alkotja: **Peszách**, **Sávuot** és **Szukot**. Ezek a napok a zsidó időszámítás hajnalának kulcsfontosságú történelmi pillanatait jelképezik - a **kivonulást**, a **Tóra átadását** és a **negyvenéves sivatagi vándorlást**. Ezek a **történelem ünnepei**.

A másikat a **hetes szám** és a **szentség fogalma** alkotja: a **hetedik nap**, a **sábát**; a **hetedik hónap**, **Tisri**, a hozzá tartozó **három ünneppel**, **Ros Hásáná**, **Jom Kipur** és **Szukot**; a **hetedik év**, **Smittah**; és a **hétéves ciklus befejezését** jelző **jubileum**.

Ezeknek az időszakoknak (a **mindkét ciklushoz tartozó Szukot kivételével**) kevesebb közük van a történelemhez, mint ahhoz, amit jobb szó híján metafizikának és jogtudománynak nevezhetnénk, a világegyetemről, az emberi létről és a természeti és erkölcsi törvényekről szóló végső igazságokhoz, amelyek szerint élünk.

Mindegyik a teremtésről (a **sábát**, ennek emlékezete, a **Ros Hásáná** pedig ennek **évfordulója**), az **isteni szuverenitásról**, **igazságosságról** és **ítéletről** szól, az emberi állapottal, az élettellel, halállal, halandósággal együtt. **Jom Kipurkor** tehát az **igazságossággal** és az **ítélettel** nézünk szembe. **Szukot/Shemini Atzeret** napján **imádkozunk az esőért**, **ünnepeljük a természetet** (a **lulav**, **etrog**, **hadasszim** és **aravot**, mint **arba minim** - a **négy faj** - **összehordása az egyetlen micva**, amit **feldolgozatlan természeti tárgyakkal teszünk**), és olvassuk a **Kohelet könyvét**, a **Tanach** legmélyebb elmélkedését a halandóságról.

A **hetedik és a jubileumi évben elismerjük Isten végső tulajdonját** **Izrael földje és Izrael gyermekei felett**. Ezért **szabadon engedjük a rabszolgákat**, **elengedjük az adósságokat**, **hagyjuk a földet pihenni**, és a legtöbb tulajdont **visszaadjuk eredeti**

Rabbi Jonatan Sacks: Az idő kettősége

tulajdonosainak. Mindezeknek nem **Isten** történelembe való beavatkozásához van kö-zük, hanem az **Ő** szerepéhez, mint a **világegyetem teremtőjéhez** és **tulajdonosához**.

Az **első** és a **második ciklus közötti különbség** egyik módja, hogy **összehasonlítjuk** a **peszáchi**, **sávuoti** és **szukot imákat** a **Ros Hásáná** és **Jom Kipur imáival**. A **peszáchi**, **sávuoti** és **szukot-i amida** a „**Te választottál ki minket minden nép közül**” **mondattal kezdődik**. A hangsúly a zsidó sajátosságon van.

Ezzel szemben a Ros Hásáná és a Jom Kipur amidája azzal kezdődik, hogy „**min-den, amit teremtettél, minden, amit teremtettél**”. A hangsúly az egyetemességen van: az ítéletről, amely az egész teremtést érinti, mindent, ami él. Még a **Szukotnak** is van egy **kifejezett univerzalista** vonulata a **hetven áldozati bikával**, amelyek a „**het-ven nemzetet**” képviselik. **Zakariás 14. könyve** szerint ez az az **ünnepe**, amelyet egy **napon minden nemzet** meg fog ünnepelni.

Miért a kettősség? Mert **Isten egyszerre a természet és a kultúra Istene**. Ő általá-ban **mindenkinek az Istene**, és különösen a szövetség népének. Ő a szerzője mind a tudományos törvénynek (**ok**), mind a vallási-etikai törvénynek (**parancs**). **Istennel** mind a ciklikus időben, amely a bolygók mozgását jelenti, mind a lineáris-történelmi időben, amely annak a nemzetnek az eseményeit és fejlődését jelenti, amelynek mi is részei vagyunk, találkozunk. Éppen ez a kettősség ad okot a kétféle vallási vezetőre: a prófétára és a papra, és az idő különböző tudatosságára, amelyet mindegyikük kép-visel.

Az **ókori görögök óta** az emberek egyetlen elvet keresnek, amely mindent megma-gyaráz, vagy azt az egyetlen pontot, amelyet **Arkhimédész keresett**, hogy a világot mozgatni tudja, vagy azt az egyedülálló perspektívát (**amit a filozófusok „a semmiből való kilátásnak” neveznek**), amelyből az igazságot a maga teljes objektivitásában láthatjuk.

A judaizmus szerint nincs ilyen pont. A valóság ennél bonyolultabb. Az időnek még csak egyetlen fogalma sincs. Legalább két perspektívára van szükségünk ahhoz, hogy a valóságot három dimenzióban lássuk, és ez vonatkozik az időre és a térre is. A zsidó időnek egyszerre két ritmusa van. A judaizmus a szellem számára az, ami **Niels Bohr komplementaritáselmélete** a kvantumfizikának. A fizikában a fény egyszerre hullám és részecske. A judaizmusban az idő egyszerre történelmi és természetes. Váratlan, ellentmondásos, bizonyára. De dicsőséges abban, hogy nem hajlandó leegyszerűsí-teni az idő gazdag komplexitását: a ketyegő órát, a növekvő növényt, az öregedő testet és az egyre mélyülő elmét.

SÁBÁT SALOM

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Glitzenstein rabbi: Lág BáOmer

Lag BaOmer napján Rabbi Simon ben Jocháj (RásiBi) eltávozásának napját ünnepeljük – az egyik legnagyobb táná, aki a belső Tóra titkait feltárta, és generációknak mutatta meg az utat a megváltás felé.

De **Lag BaOmer** nem csupán egy igaz ember emléke – hanem olyan nap, amikor a fénye újra felragyog.

Mi ez a fény?

És mit tanít nekünk – itt és most?

A midrás két hasonló történetet mesél el, de lényegükben nagyon különböznek.

RásiBi egyik tanítványa elutazott egy másik helyre, és meggazdagodott. Amikor visszatért, a többiek féltékenyek lettek. **RásiBi** ekkor elvitte őket egy völgybe **Meron közelében**, imádkozott – és a völgy megtelt aranypénzekkel.

Azt mondta nekik: „**Aki akar, vegyen – de tudjátok, hogy ez a jutalmatokból lesz elvéve az eljövendő világban.**” És ők lemondtak róla.

Csoda? Természetesen.

De figyeljük meg – a **midrás** nem említi, hogy a pénzek eltűntek. Ez nem a lényeg.

A második történet – R' Simon ben Chalftha és a drágakő

R' Simon ben Chalftha rendkívül szegény volt, és nem volt miből ünnepi ételt vennie. Imádkozott – és az **Örökkévaló** küldött neki egy értékes drágakövet. Eladta, és megvásárolta az ünnepi szükségleteket.

Amikor felesége meglátta a bőséget, megkérdezte, honnan jött. És amikor meghallotta a történetet, azt mondta: „**Nem akarok ebből a jutalomból részesülni! Az eljövendő világban a te asztalod szegény lesz, míg másoké tele.**” Ezért visszament, imádkozott – és a kő visszavétetett.

Ekkor mondja a **midrás**:

„**A második csoda nagyobb volt, mint az első**” – mert az égi vezetés általában ad, de nem vesz vissza. És most mégis visszavette.

A Lubavicsi Rebbe kérdezi:

Hiszen **RásiBi** esetében is a pénz később eltűnt – nem maradt fenn a következő generációknak. **Miért nem számít ez is csodának?**

Glitzenstein rabbi: Lág BáOmer

És itt van a lényegi különbség:

R' Simon ben Chalftha a világ természetes rendjében élt – szegénység, ima, időszakos isteni segítség. Ezért ott a „**visszavétel**” volt a csoda.

De RásiBi?

Ő egy más tudatban élt. Megváltás-tudatban. Nem egy megtört világban, hanem olyanban, ahol a fény már jelen van.

Ő már az eljövendő világ vezetése szerint élt – bőség, teljesség, isteni közelség. Ezért nála a csoda nem a visszavétel – hanem az, hogy egyáltalán képes volt lehúzni ezt a bőséget az anyagi világba.

Aranyat a völgybe. Fényt a sötétségbe. Olyan tanítványokhoz, akik még a száműzetés tudatában éltek – féltékenykedtek, szűkösséget éreztek.

És mégis – **RásiBi** képes volt nekik is bőséget adni.

A **kabbala** és a **chászid tanítások** szerint a mi generációnk – a „**lába a Messiásnak**” – hasonlít **RásiBi** korára. És ez a képesség lehúzni az **isteni bőséget** – mind fizikai, mind spirituális formában – már bennünk is megvan.

Hogyan?

A belső **Tóra** tanulmányozásával – a **chásziduton** keresztül. **RásiBi** fényéhez kapcsolódva – különösen **Lag BaOmerkör**.

Mit tanulhatunk ebből?

Ne csak higgyük, hogy egyszer majd jobb lesz, hanem kezdjük el most megélni a jót.

Ne csak álmodjunk a megváltásról – hanem hozzuk le a megváltást a mindennapjainkba.

Lag BaOmerkör RásiBi fénye újra felragyog. És ezzel együtt mi is erőt kapunk, hogy minden völgyből aranymezőt formáljunk.

Boldog, fényes **Lag BaOmer** ünnepet kívánok mindenkinek áldásban, sikerben és a nyilvánvaló jóban bővelkedve!

Forrás: (Haim Saul Glitzenstein)

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

LX. RÉSZ

Széfer Áhává: A szeretet könyve

A tfilin, a mezuzá és a Tóra-tekercs szabályai

5. fejezet A mezuzá kötelessége, és írása

1. §. Hogyan írják a mezuzát? A két részt, a **Sömá**-t és a **Vöhájá im sámóá**-t egy pergamenre, egy oszlopba írják. Az írás alatt és fölött körülbelül félkörömnnyi helyet kell hagyni.

Ha valaki két vagy három oszlopba írja a **mezuzát**, és ezt nem farok- [lefelé elkeskenyedő], kör- vagy sátoralakban teszi, az elfogadható. Ha viszont az említett formák valamelyikében íródott, akkor nem érvényes.

Ha nem megfelelő sorrendben íródott – például valaki a **[Vöhájá im sómoá]** szakaszt a **[Sömá]** szakasz elé írta, akkor nem érvényes. Ha valaki két különböző **pergamenre** írja a **mezuzát**, az még akkor sem érvényes, ha a két pergament utólag összevarrják.

Mezuzát nem szabad megkopott **Tóra-tekercsből** vagy **tfilinből** készíteni, és nem szabad **Tóra-tekercsből** vett üres részre sem írni, mivel egy tárgyat nem szabad a szentség magasabb szintjéről egy alacsonyabbra helyezni.

2. §. Micva helyet hagyni a **Sömá** és a **Vöhájá im sómoá szakaszok között**, mint ahogy a **Tóra** zárt szakaszai között. Ha úgy marad ki hely, mintha nyitott szakasz volna, akkor az érvényes, mivel valójában ezek a szakaszok a **Tórában** nem követik egymást.

Vigyázni kell a **mezuzá** betűinek koronáira. A következő betűknek kell legyen koronája:

3. §. Az első szakaszban hét betű van, amelyeken három **kiszájinnak**(azaz **hármaskoronának**)kell lennie. Ezek a **Sömá** szó **sinje** és az **ájinja**, a **náfsöchá** szó **nunja**, a **mezuzot** szó két **zájinja**, és **atotáfot** szó két **tetje**.

A második szakaszban hat betű van, amelyeken három kis zájinnak kell lennie. Ezek a **dög-ánchá** szó **gimelje**, a **mezuzot** szó két **zájinja**, a **totáfot** szó két **tetje**, és a **háárec** szó **cádikja**.

Ha nincsenek koronák, vagy megnövelték, illetve csökkentették a számukat, a **mezuzá** ettől nem válik érvénytelenné. Ha a **mezuzát** nem vonalazott pergamenre írták, ha az írnok nem volt pontos a szavak rövid vagy hosszú formájának használatát illetően, vagy akár csak egyetlen betűt is hozzátett a szöveghez, akkor az a **mezuzá** érvénytelen.

A mezuzá nem talizmán

4. §. Bevett szokás [az **Örökkévaló nevét**,] a **Sádáj**-t a **mezuzá** külső oldalára írni, szemben a két szakasz között hagyott üres résszel. Ez nem okoz gondot, mivel a hozzátoldás a külső oldalon van.

Azok viszont, akik angyalokat, más szent neveket, verseket vagy rajzolatokat írnak a **mezuzá** belsejébe, nos, ők azok közé tartoznak, akiknek nincs részük az eljövendő világban. Ezek az ostobák nem csupán semmissé teszik a **mezuzát**, hanem ráadásul talizmánt csinálnak egy **nagy micvából**, amely az **Örökkévaló Nevének** egyetlenségét, az **Ő szeretetét** és az **Ő szolgálatát** tükrözi. Ezek az emberek ostobaságukban azt hiszik, hogy ez majd segít nekik a világi hívságok dolgában.

EMBERBARÁT HETILAP

NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND MÁJUS 1. – 31. KÖZÖTT

OMER						
18.	1.	csütörtök		8.00	19.00	3.
19.	2.	péntek	♠:19.38	8.00	19.00	4.
20.	3.	szombat	TÁZIRÁ-MECORA vége:20.51	8.00	19.45	5.
21.	4.	vasárnap		8.00	19.00	6.
22.	5.	hétfő		7.00	19.00	7.
23.	6.	kedd		7.00	19.00	8.
24.	7.	szerda		7.00	19.00	9.
25.	8.	csütörtök		7.00	19.00	10.
26.	9.	péntek	♠:19.48	7.00	19.00	11.
27.	10.	szombat	ÁHÁRÉ-KÖDUSIM vége:21.02	8.00	19.45	12.
28.	11.	vasárnap		8.00	19.00	13.
29.	12.	hétfő	PÉSZÁCH SÉNI	7.00	19.00	14.
30.	13.	kedd		7.00	19.00	15.
31.	14.	szerda		7.00	19.00	16.
32.	15.	csütörtök		7.00	19.00	17.
33.	16.	péntek	LÁG BÁOMER ♠:19.57	7.00	19.00	18.
34.	17.	szombat	EMOR vége:21.13	8.00	20.00	19.
35.	18.	vasárnap		8.00	19.00	20.
36.	19.	hétfő		7.00	19.00	21.
37.	20.	kedd		7.00	19.00	22.
38.	21.	szerda		7.00	19.00	23.
39.	22.	csütörtök		7.00	19.00	24.
40.	23.	péntek	♠:20.05	7.00	19.00	25.
41.	24.	szombat	BÖHÁR-BÖHUKOTÁJ ÚÚJHOLD HIRDETÉS vége:21.23	8.00	20.15	26.
42.	25.	vasárnap		8.00	19.00	27.
43.	26.	hétfő		7.00	19.00	28.
44.	27.	kedd	JAJM KIPPUR KÓTAJN	7.00	19.00	29.
45.	28.	szerda	ÚJHOLD	7.00	19.00	1.
46.	29.	csütörtök		7.00	19.00	2.
47.	30.	péntek	♠:20.13	7.00	19.00	3.
48.	31.	szombat	BÁMIDBÁR vége:21.32	8.00	20.15	4.

I

J

Á

R

S

Z

I

V

Á

N

Ismeretlen zsidók nyomában CXIX. Gerő (Grünhut) Ödön

Gerő Ödön, születési és 1883-ig használt nevén Grünhut Ödön (Pécs, 1863. szeptember 14. – Budapest, 1939. november 9.) mérnök, művészeti- és szépíró, újságíró.

Grünhut Miksa és Bőke Mária fiaként született zsidó származású családba. A középiskolát és műegyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Mérnöki oklevelet szerzett, de a mérnöki pályát hamarosan felcserélte az újságírással. Először a Pesti Hirlapnak dolgozott, itteni álnevei: Viharos, Mártha, Lakatos Endre. Rövid ideig az Ábrányi Emil által szerkesztett Budapesti Ujság zenereferense volt, majd a Neues Pester Journal német nyelvű lap munkatársaként Ego néven írt tárcákat. 1891-ben Fenyvesy Ferenc az általa alapított Magyar Ujsághoz meghívta segédszerkesztőnek. Ugyanebben az évben tíz fiatal íróval együtt megalapította az Élet című lapot, melynek fönállásáig, hat

éven át volt munkatársa, itt Vargha Ilona néven írta cikkeit. Ebben a lapban lett Friedrich Nietzsche híve, eszméinek népszerűsítője. 1910-től a Világ című napilap, 1912-től a Tolnai világlexikona (vagy a Tolnai Világlapja?) szerkesztője, 1919-től a Pester Lloyd belső munkatársa volt.

Részt vett az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat megalapításában. Az ő meghívására kereste fel Budapestet Ibsen norvég drámaíró. Ugyancsak ő vetette föl elsőként leánygimnázium létesítésének ötletét, amivel vitákat váltott ki.

Mint elbeszélő, az analízáló írók közé tartozott; különös érdeklődéssel fordult a századvégi Budapest szociális élete felé. Publicisztikai munkásságával hozzájárult a szabadelvű eszmék terjesztéséhez. Később képzőművészeti tanulmányai elvonták a szépirodalomtól, színházi és művészeti kritikákat, tanulmányokat írt. Ezekben a modern művészeti áramlatok és művészeti csoportok (köztük a Nyolcak) elfogadtatásáért küzdött. Házastársa Hermann Leontin volt.

Forrás: (wikipedia)

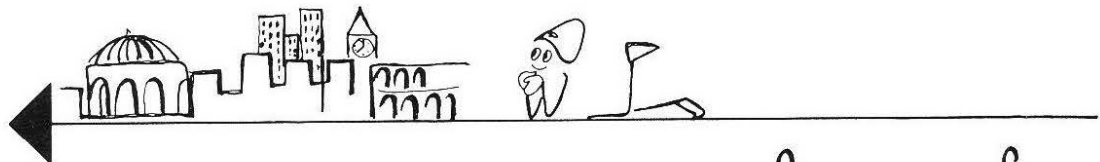
EMBERBARÁT HETILAP HAGY FUVAROS ZSINAGOGA

ב"ה

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek VII. rész

Izraeli
és külföldi
városnevek

ירושלים	תל-אביב	חיפה	נצרת-עלי
ירושלים	תל-אביב	חיפה	נצרת-עלי

אילת	עפולה	אשדוד	בית-שאן
אילת	עפולה	אשדוד	בית-שאן

נתניה	כרמיאל	טבריה	קרית-מנצח
נתניה	כרמיאל	טבריה	קרית-מנצח

לוד	נוו-יורק	פריז	רומא
לוד	נוו-יורק	פריז	רומא

Héber
férfi és
női
személy-
nevek

אהבה	שמחה	יוסף	יוסף
אהבה	שמחה	יוסף	יוסף

שמחה	אהבה	יוסף	יוסף
שמחה	אהבה	יוסף	יוסף

RECEPT-TÁR

Epres spárgasaláta grillezett pitával

A spárga és az eper egy holtomiglan-holtodiglan tartó házasság, tuti nem nyúlunk mellé, ha párosítjuk őket. És mivel javában dübörög a szezon, egy frissítő salátát dobtunk össze belőlük, hozzá pedig pitát is grilleztünk.

Hozzávalók: 2 fő

- 10 szál zöld spárga
- só
- 1 ek kristálycukor
- 50 g rukkola
- 50 g madársaláta
- 100 g jégсалáta
- ½ fej lila hagyma (100 g/fej)
- 1 db kápia paprika
- 10 db eper
- 2 db pita
- 5 levél friss bazsalikom
- 10 ml extra szűz olívaolaj
- 5 ml sötét balzsamecet
- 1 ek méz
- Só, bors

Elkészítés:

Első körben a zöld spárgát megmossuk, a fás részét eltávolítjuk és só, cukros vízben leforrázzuk, majd hideg vízbe átemeljük, hogy leállítsuk a főzési folyamatot. Óvatosan lehúzzuk róla a vékony, külső „filmréteget”, majd 2 cm-es darabokra vágjuk a szálakat.

Összeállítjuk a dresszinget, hogy addig is összeérjenek az ízek, míg a saláta többi alkotóelemét előkészítjük. A bazsalikomot nagyon vékonyan felszeleteljük és összekeverjük a többi alapanyaggal, majd tálalásig félretesszük.

A rukkolát és a madársalátát megmossuk, leszárítjuk. A jégсалátát hajszálvékony szeletekre vágjuk és összekeverjük a másik két salátával. A lila hagymát szintén vékony szeletekre vágjuk, a kápia paprikát pedig falatnyi, rusztikus darabokra aprítjuk, és az epret is felszeleteljük.

És már jöhet is a saláta összeállítása: egy salátástálba helyezzük a kevert salátákat és ízlésesen elhelyezzük rajta a többi zöldséget és gyümölcsöt. A tetejét meglocsoljuk az édeskés-savanyú dresszingsel, mellé pedig egy forró, rácsos serpenyőben grillezett pitát adunk.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

						ELE- MŐZSIA	NAGYON KIVÁNÓ	SZÉPSÉG- ÁPOLÁSI CIKKEK	BLÚZ KÖZEPEI	ÁSNI KEZDI	NEWTON, RÖVIDEN SZIBÉRIAI FOLYAM		KÉTSZER KETTŐ A PÖÉN 1. RÉSZÉ
						A TANULÓ VEZETŐ JELE				MENNYEI			
						ÖNTELT				KIS- ISKOLÁS			
						KISSÉ CSÍPÓSI			RAGASZ- TOSZER TAN- FOLYAM				
						NŐI NÉV						ENERGIA, RÖVIDEN	
						KEMÉNY FÉM						NEM KE- RES HIÁBA	
LÉLEK- JELENLÉT	RÓMAI 1-ES E HELY- RŐL VALÓ		ESZ- MÉNYKÉP EME	GÖRÖG AUTÓK JELZÉSE	VASÚTI SZEREL- VÉNY	KARNAGY VEZETI TÁPLÁLÉK					NÉMA TANÚI		
								DINAMIKA					
								KÖTŐSZÓ					
A KÖRHÁZ JELE			REDŐ- NYÓS						TORTÁT FEDHETI				
MAGAD			KÉTSÉG- BE VONÓ						BORT HAMISÍTÓ				
MEGTE- ENDŐ ÚT				TAGADÓ- SZÓ				RÉSZBEN ELAVULI		VÍZ- NÖVÉNY			
				VERNE- HÓS				ESŐN ÁLLÓ		NEGATÍV ELEKTROD			
MENEKÜL A HELY- SZÍN RŐL						BORSODI VÁROS HIDEG ITAL							
INGBEN VANI		MEGRÁK (TÁJSZÓ) KAPURA RÚG							AZ ARGON VEGYJELE			SIEMENS, RÖVIDEN	
									BELSŐ HAJLATI			BILIÁRD- KELLÉK	
MOZGÁS LEN- DŐLETE					MUNKÁT ELVÉGEZ SZÜK- SÉGES						GÁRDA TAGJAI		
											HÉBÉR		
DIAGO- NÁLIS	ROSSZ KIVÁNSÁG A PÖÉN 2. RÉSZÉ					MADARAK VEGTAGJA LEHET VAN IDEJE							
					FAMINTÁT KÉSZÍTŐ NEM IS AMODAI				ORVOS, TRÉFÁSAN VUK ELSŐ ÁLDOZATA				
FÉL ÁRI			A FÖLD- BE TEMETŐ					TISZTELT, RÖVIDEN KÖLTE- MÉNY		HÁLÓFO- NÓ ÁLLAT MÉRETTRE VÁG			
A VÉGEIN IVELŐI			SZANÓCA										
AZ ŐSZ VÉGEI		SZUVENÍR					KOPÓ (FOG) ÁLLVÁNY, ÁCSOLAT					UGYANI	
		FIZIMISKA										LAPOS FENEKŰ EDÉNY	
CSECSE- MÖETELI					MEGGYÓZ						AZONOS BETŰK		
AZ ÉGBE NYÚLÓ					ŐSHAZA HATÁRAI						TÉLEN ESIK		
						ERŐDÍT- MÉNY DIOPTRIA, RÖVIDEN			VAGY ÚGYI				
									DEHOGYI				
MEGA- RÖVIDEN	R												
													?

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

IMAIĐŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Máj. 16. – 2025. Máj. 23.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
16. péntek	7:00	19:00
17. szombat	8:00	20:00
18. vasárnap	8:00	19:00
19. hétfő	7:00	19:00
20. kedd	7:00	19:00
21. szerda	7:00	19:00
22. csütörtök	7:00	19:00
23. péntek	7:00	19:00

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
16. péntek	19:57	17. szombat	21:13
23. péntek	20:05	24. szombat	21:23

Poén sarok

A nászéjszakán az asszonyka vallo-
mást tesz a férjének:

- Tudod, Pista, nekem már előttem is volt dolgom férfival.
- Nem probléma. Nekem is.

A 613 PARANCSO-
LAT

XLII.

A héber rab-
szolga törvényei

„Ha héber
(rab)szolgát vásá-
rolsz hat évig szol-
gáljon, a hetedik
évben szabadul-
jon, váltságdíj nél-
kül”

(2Mózes 21:2)

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendez-
vényeire várjuk kilélek tagjait.
Várjuk tagjaink szíves megje-
lenését és ötleteiket, melyek-
kel segítik a klub működését.
Következő klubrendezvényt
május 21.-én, szerdán délelőtt
10:00 órától tartjuk a föld-
szinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuva-ros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla